

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 37

17. rujna 2015.

cijena 200 Ft

VI. HRVATSKO HODOČAŠĆE SANTOVAČKOJ GOSPI

Foto: Medijski centar Croatia

6. stranica

Tukuljska šetnja

10. stranica

Brigovićeve izložba u Zagrebu

11. stranica

Zlevanka, vino i tambure

14. stranica

Komentar

Svi smo mi putnici, ali ne smijemo biti bez cilja

Ovih smo dana svjedoci svjetske migracije neviđenih razmjera. I dok su prije godinu dana neke zapadnoeuropske zemlje pokrenule veliku raspravu na temu kako integrirati useljenike koji pripadaju različitim civilizacijama, različitom kulturnom krugu, i vjeri, danas je Europa suočena sa još većim izazovom. S valom izbjeglica koji ilegalno prelaze granicu, ulazi u Europsku uniju, a nazivaju ih ekonomskim izbjeglicama, za razliku od političkih izbjeglica, jer svoju domovinu, i sve zemlje na putu u EU napuštaju radi pronalazjenja sigurnije egzistencije, u potrazi za mirom i ekonomskim blagostanjem.

Izjave europskih čelnika mijenjaju se iz sata u sata, čas da će ih primiti, čas da će zatvoriti granice. Izbjeglički val kod jednih izaziva razumijevanje, skrb za sve u potrebi i nevolji, a u drugih nerazumijevanje, pa čak i nesnošljivost. Ovi drugi u svemu vide opasnost za europsku zajednicu država i naroda temeljenih na kršćanskoj, katoličkoj baštini, doživljavaju kao napad na svoj jezik i kulturu.

Ne znamo kada i kako će cijela priča završiti, ali se pitamo zašto upravo oni odbijaju pružiti ruku, dati pomoć koji su u najmanju ruku sukrivci za nastalo stanje. Mnogima smeta da su to ljudi druge civilizacije, druge vjere, drugog naroda, drugog jezika i kulture. I ne samo to, osjećaju izravnu opasnost za svoje, za svoj jezik, kulturu, i nadasve za svoju vjeru. Možda su i u pravu, ali bi se svi oni trebali upitati: Što ja činim za očuvanje svoje vjere, kulture, što mi činimo za očuvanje svoje vjere i kulture? Tražiti krivca za svoje jade, za svoje probleme u drugome nije nikakvo rješenje, nego samo odbijanje i neprihvatanje odgovornosti, prebacivanje krivnje.

U stanju kada cijela Europa, europska civilizacija doživljava moralnu krizu, pogođena valom do sada neviđene migracije, izgubljena je, ne pronalazi sebe. Čini se upravo zbog toga što ne traži rješenje, nego prebacuje krivnju na druge, i to na one koje je djelomično i sama dovela u taj položaj. Kako neki dan reče jedan od političara, članice Europske unije imaju svoja prava i obveze. Jedna od njih jest i solidarnost koja se mora iskazati, i to omjerno. Ako se pozivamo na kršćansku, katoličku tradiciju, možemo li onda odbaciti jednu od njezinih temeljnih vrijednosti, a to je ljubav prema bližnjemu, prema svakome čovjeku. Kako drukčije nego tako da skrbimo za ljude u nevolji, u potrebi. Jer svi smo mi putnici, ali ne smijemo biti bez cilja.

S. B.

Glasnikov tjedan

Prošloga su nas tjedna suočili, mene bar putem medija, s golemim brojem izbjeglica, migranata koji su krenuli prema po njima obećanim zemljama mira i sigurnosti, blagostanja, i to balkanskom rutom, zemljanim putovima preko Grčke, Makedonije, Srbije do Mađarske koja je počela oštro štiti svoju, ali i vanjsku granicu Europske unije. Bili smo svjedoci medijskog bijesa i negodovanja zbog stava Mađarske prema izbjegličkoj krizi, podizanja žičane ograde na njezinoj

granični prijelaz prema Srbiji te na granicu uputila policiju i vojsku.

Mađari ne žele da migracija svjetskih razmjera promijeni tisućljetnu kulturološki kršćansku Mađarsku, kaže premijer Orbán dodajući: «Nismo se borili zato u svjetskim ratovima, u komunizmu, za demokratske promjene, u gospodarskoj krizi.» Želimo živjeti u sigurnosti i miru ne kaosu, kaže

premier Mađarske, trebamo braniti Europu, Mađarsku i njene granice primjenom zakona. Naše je pravo odlučiti tko može doći u našu zemlju, a tko ne. Naša je dužnost osigurati primjenu zakona. Od 15. rujna na snazi su nove zakonske odredbe koje imaju za cilj jačanje granica Mađarske. Od 15. rujna ilegalan prela-

Cilj je ove mjere omogućiti policiji, vojsci i hitnoj službi da se sigurno koriste zračnim prostorom za obavljanje svojih zadaća povezanih s upravljanjem migrantske krize.

zak mađarske granice kazneno je djelo koje za posljedicu ima zatvorsku kaznu ili kaznu protjerivanja iz Mađarske. Trgovanje ljudima teško je krivično djelo. I dalje su osigurani svi legalni putovi ulaska u Mađarsku i traženje azila u skladu s europskom pravnom normom i protokolom. Svi oni migranti koji iz Srbije ulaze u Mađarsku, a u Srbiji nisu predali molu za azil, neće moći prijeći granicu Mađarske. Vlada Mađarske temeljem zakonske norme proglasila je 15. rujna izvanredno stanje zbog izbjegličke krize u mađarskim županijama Bačko-kiškunskoj i Čongradskoj. Odredba stupa na snagu danas, 15. rujna, između 12.30 i 13 sati. Od 00 sati 15. rujna na snazi su novi pravni propisi, istoga su dana zatvorena dva granična prijelaza Rösške – Horgoš te Ásotthalom i zelena granica.

Sadašnja pravila brane migrantima bez osobnih dokumenata putovanje unutar šengenskoga prostora, ali nedostaju mehanizmi primjene tih pravila. Prošloga vikenda Mađarska je zatvorila svoj zračni prostor u 20 kilometara dugom pojasu prema granici sa Srbijom i na visini od 1350 metara. Cilj je ove mjere omogućiti policiji, vojsci i hitnoj službi da se sigurno koriste zračnim prostorom za obavljanje svojih zadaća povezanih s upravljanjem migrantske krize. Mađarska je 15. rujna zatvorila i glavni

zak mađarske granice kazneno je djelo koje za posljedicu ima zatvorsku kaznu ili kaznu protjerivanja iz Mađarske. Trgovanje ljudima teško je krivično djelo. I dalje su osigurani svi legalni putovi ulaska u Mađarsku i traženje azila u skladu s europskom pravnom normom i protokolom. Svi oni migranti koji iz Srbije ulaze u Mađarsku, a u Srbiji nisu predali molu za azil, neće moći prijeći granicu Mađarske. Vlada Mađarske temeljem zakonske norme proglasila je 15. rujna izvanredno stanje zbog izbjegličke krize u mađarskim županijama Bačko-kiškunskoj i Čongradskoj. Odredba stupa na snagu danas, 15. rujna, između 12.30 i 13 sati. Od 00 sati 15. rujna na snazi su novi pravni propisi, istoga su dana zatvorena dva granična prijelaza Rösške – Horgoš te Ásotthalom i zelena granica.

Branka Pavić Blažetin

„Budućnost vidim u digitaliziranim školskim pomagalima i udžbenicima“

„Svi su udžbenici navrijeme isporučeni školama“ – izjavila je sredinom kolovoza državna tajnica za opću naobrazbu pri Ministarstvu ljudskih resursa Judit Bertalan Czunyi. Smatra da preustrojtstvom tržišta udžbenika i posredstvom gospodarskih reforma 2010. godine, u novoj školskoj godini 2015./16. za učenike do trećega razreda osnovne škole udžbenici će biti besplatni. Za učenike viših razreda besplatnost ovisi o socijalnom položaju obitelji. Narečeno se odnosi i na narodnosne udžbenike. U ovoj školskoj godini cijena je udžbeničkog paketa načelno 12 tisuća forinti, što znači da su cijene udžbenika 36 posto niže od cijena 2013. godine. KELLO (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.) do 25. kolovoza isporučio je 12 milijuna 530 tisuća udžbenika, ove školske godine 150 tisuća više njih će dobiti udžbenike besplatno.

Podsjetimo da je do preustrojtva izdavačke djelatnosti udžbenika došlo 1. siječnja 2014. godine. Prema tomu, i u pravnome se smislu ukida izdanje udžbenika po tržišnim načelima, i ubuduće ta je zadaća posve državna odgovornost. Kao obrazloženje navodi se tržišni mehanizam izdavačkih kuća, to jest međusobna konkurentnost. Novost je i osnivanje tvrtke za dostavu udžbenika, a također i narudžba udžbenika. Prethodnih godina udžbenici su se naručivali od izdavača, a od sada izravno od tvrtke (KELLO).

Prema riječima Croaticina ravnatelja Čabe Horvatha, izdavačka kuća kojoj je na čelu, na vrijeme je dostavila naručene udžbenike, to jest do 15. srpnja 2015. u skladišta KELLO-a (tvrtka ima sedam središnjih skladišta u Mađarskoj). Izdavač nema uvid koja škola koliko i koje je udžbenike naručila. Prema saznanjima ravnatelja Horvatha, od hrvatskih naslova najviše se naručilo od udžbenika autorice Anice Torjanac, a tu je i novi udžbenik Narodopis od 5. do 8. razreda autora Đure Frankovića. Broj naručenih hrvatskih udžbenika, uspoređujući s lanjskom godinom, opao je, riječ je približno o 2500 udžbenika. Razlozi mogu biti i pad broja učenika koji uče hrvatski jezik i književnost, niska rodost te uvođenje takozvanih udžbenika za trajnu uporabu koji se mogu naručiti svake četvrtke godine. Naravno, razdioba udžbenika nije besplatna, izdavačka kuća za to plaća 20 posto od cijene udžbenika. Kako nam reče ravnatelj, bilo je godina kada KLIK ni nakon četiri godine nije dao suglasnost za narudžbu novih udžbenika. Nažalost, to pitanje još je uvijek aktualno. U vezi s tim potražio je glasnogovornika Hrvata u Mađarskome parlamentu Mišu Heppa, i tražio njegovo zalaganje za izmjenu toga zakona, neka se od iduće školske godine ukida to KLIK-ovo pravo. Navodno, iz središnjega proračuna KLIK-u je za narodnosne udžbenike izdvojeno umalo devetsto milijuna forinti. Ali

spomenuto pitanje javlja i se kod ostalih narodnosnih škola. Ravnatelj Horvath pismeno će potražiti narodnosne državne samouprave i također zatražiti njihovo zalaganje. Popis Croaticinih udžbenika dostupan je na portalu kir.hu, ali naručiti mogu samo odgojno-obrazovne ustanove. Izdavač je dužan popis, do određenog roka, dopuniti, osvježiti i na njemu iznova navesti već postojeće naslove. Za svaki se naslov plaća po pet tisuća forinti. Na Croaticinu popisu udžbenika ima sto pedeset naslova, kojih će, prema ravnateljevim planovima, sljedeće školske godine bit više od dvjesto. Novi su Croaticini partneri u izdavanju narodnosnih udžbenika Rusini i Poljaci, a nastavlja se uspješna suradnja s Grcima, Bugarima i Romima. Croatica osim udžbenika ima i digitalna školska pomagala, primjerice „Vjeverica Verica“ autora Tibora Kedveša ili zvučni udžbenici. „Budućnost vidim u digitaliziranim školskim pomagalima i udžbenicima. Veselio sam se kada sam u Brlobašu, na svečanoj proslavi Croaticine 15-godišnje obljetnice zamijetio koliko su djeca zainteresirana za takve programe, i to djeca od sedam-osam godina“ – reče nam

ravnatelj Horvath. U više škola predstavljen je program Tibora Kedveša, pomoću kojeg djeca neposredno poput igre mogu prisvojiti nove riječi i hrvatsko jezikoslovlje. U pripremi je i zvučni rječnik na hrvatskome jeziku od 1. do 8. razreda. Radove na tome rječniku Croatica sufinancira iz svoga proračuna. Narečeni su programi predstavljeni i ostalim narodnostima, i razmišlja se iskorak u tome smjeru. Dakako, usporedno s time planira se proširenje sadržaja toga rječnika možda na srednju školu. Pomoću TAMOP-ove potpore, dobrom suradnjom i zalaganjem svih narodnosti otvoren je put k budućnosti.

Pitanje je koliko je centralizacija izdavanja udžbenika dobar smjer, jer kako pratimo mađarska glasila, taj sustav od svog uvođenja dobiva velike kritike. Koliko i na koji način ćemo opstati na tome polju, kako ili općenito koliko će utjecati što mađarska vlada već idućih godina želi se koristiti svim EU izvorima, namijenjenih do 2020. godine. Odgovor i odgovornost je u našim rukama.

Političari iz matične domovine posjetili Hrvatski školski centar Miroslava Krležę

Zagrebački načelnik Milan Bandić pribivao je svečanoj sjednici Gradskog vijeća u povodu Dana grada Pečuha, na poziv pečuškoga načelnika Zsolta Páve. Također je i osječki dogradonačelnik Denis Ambruš 1. rujna pribivao spomenutoj sjednici. Svoj boravak u Pečuhu, i Milan Bandić i Denis Ambruš, iskoristili su za posjet Hrvatskome školskom centru Miroslava Krležę gdje su im domaćini bili ravnatelj škole Gabor Győrvári i predsjednik HDS-a Ivan Guban, a posjet je potakla i nazočila mu i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga.

Ugledni gosti Milan Bandić i Denis Ambruš posjetili su Hrvatski školski centar Miroslava Krležę.

Kako smo saznali, nakon svečane skupštine pečuškoga gradskog vijeća dvojica gradonačelnika održali su dvostrani sastanak na kojem je, između ostalog, bilo riječi o jačanju kulturne suradnje između dva prijateljska grada, a dogovoren je i službeni posjet zagrebačkog izaslanstva, što će ga predvoditi zamjenica gradonačelnika Vesna Kusin, kako bi se razradile potankosti buduće suradnje. Na sastanku se razgovaralo i o Hrvatima koji žive u Pečuhu, znatnoj manjinskoj zajednici koja u Pečuhu ima i Obrazovni centar. Kako donosi portal zagreb.hr, u okviru jednodnevnog posjeta gradonačelnik Milan Bandić, u društvu s generalnom konzulicom Vesnom Halugom, posjetio je Hrvatski školski centar Miroslava Krležę, ustanovu u kojoj djeluje vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom, a koja djeluje kao dio mađarskoga javnog obrazovnog sustava koju vodi Hrvatska državna samouprava. Zagrebački gradonačelnik posjetio je i Hrvatsko kazalište u Pečuhu, koje je jedan od partnera Hrvatskoga školskog centra, a s njegovim radom i repertoarom upoznao ga je ravnatelj Slaven Vidaković. (Grad Zagreb dao je sredstva za kupnju nekretnine za potrebe proširenja i izgradnje pečuškoga Hrvatskog kazališta 2006. godine, tada u vrijednosti od 40-ak milijuna forinti, te je 2007. godine i kupljena nekretnina do broja 17 u Ulici Anna, gdje je 2. travnja 2014. godine započeo Projekt «Obnova i proširenje pečuškoga Hrvatskog kazališta», vrijedan 560 milijuna forinti, a koji je trebao biti završen u listopadu 2014. godine, ali i danas se stoji sa započetim radovima.)

Razgovorima u Hrvatskom školskom centru Miroslava Krležę, između ostalih, na poziv generalne konzulice Vesne Haluge nazočila je i glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin. Generalna je konzulica goste upoznala s položa-

jem hrvatske zajednice u gradu i županiji, naglašujući kako bi bilo dobro utemeljiti jedan mješoviti hrvatsko-mađarski odbor na gradskoj (osječkoj) ili županijskoj razini (Osječko-baranjska županija) po uzoru dobre prakse poput Mješovitog odbora za pomurske Hrvate. Ona je gradonačelniku Bandiću skrenula pozornost da u veze s gradom Pečuhom bude uključena i hrvatska zajednica u gradu Pečuhu. Ukazala je na potrebu za knjigama, te skrenula pozornost na obilježavanje stote godišnjice rođenja hrvatskoga slikara Zlatke Price, rođenog u Pečuhu 1916. godine. Ravnatelj Győrvári upoznao je goste s Hrvatskim školskim centrom Miroslava Krležę. Bandić je kazao da ponajprije treba njegovati dobre odnose s mjesnom upravom. Naglasio je da on kao načelnik grada Zagreba gaji veliku naklonost prema Hrvatima izvan Republike Hrvatske, što je već više puta pokazao te skrenuo pozornost na dobre veze grada Zagreba s prijateljskim gradovima u Mađarskoj, Pečuhom i Budimpeštom. Naglasio je

da je prije svega potrebno njegovati jezik i kulturu jer oni se uzimaju prvi...

Potom su gosti u pratnji domaćina razgledali Školski centar Miroslava Krležę, te prošetali gradilištem zdanja budućeg vrtića. Bili su impresionirani viđenim te obećali potporu pri opremanju pomagalicama potrebnim vrtiću.

Za Medijski centar Croatica Milan Bandić između ostaloga kazao je da Zagreb ima četrdesetak gradova prijatelja, a s gradovima prijateljima poput Pečuha ima dvostruko prijateljstvo jer tu je znatna hrvatska zajednica. Oduševljen je naporima i uspjesima na polju očuvanja samobitnosti, u prvom redu kulture i jezika te smatra obvezom pomoći u skladu s mogućnostima. Četiristotinjak djece jamstvo je daljnega života hrvatske kulture i jezika te očuvanja hrvatske samosvojnosti. Trebamo imati dovoljno domoljubnoga sluha i na tom tragu propagirati ne samo deklarativnu politiku nego i pružiti pomoć opstanku naših ljudi, zaključio je Bandić.

Osječki dogradonačelnik Denis Ambruš osvrnuo se na više-desetljetne prijateljske veze gradova Osijeka i Pečuha, pa i na polju školstva, suradnju škole Miroslava Krležę i osječke škole Vijenac. Promijenili su se nazori, čekaju nas novi izazovi u međusobnim vezama dvaju gradova, a poveznica je i hrvatska zajednica u Pečuhu i mađarska zajednica u Osijeku. Fasciniran sam ovom impozantnom građevinom, centrom koji svjedoči o visokom standardu. Svaki model institucionalne suradnje pa i brige o Hrvatima izvan Hrvatske poželjan je i mi ćemo aktivno voditi tu politiku, ako su programi realni i provoditi i na zadovoljstvo same zajednice.

Branka Pavić Blažetin

Anica Kovač ravnateljica keresturske škole!

Nakon dugog „natezanja“ oko izbora ravnatelja keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“ Anica Kovač, bivša ravnateljica ustanove, opet je imenovana na godinu dana. Središte za održavanje ustanova Klebelsberg (KLIK), unatoč tomu što sredinom kolovoza nije prihvatilo njezin natječaj (jedina kandidatkinja), 7. rujna ipak je poslalo obavijest u kaniški Obrazovni okrug o njezinu imenovanju na godinu dana. Obrazloženja u cijeloj proceduri ni dandanas nema.

Podsjetimo da je Anici Kovač, kao ravnateljici keresturske škole, 15. kolovoza istekao mandat i bila je jedina koja se kandidirala na natječaju što ga je raspisao KLIK. Udovoljavajući svim uvjetima natječaja, ne zna se zbog kojih razloga, njezin natječaj samo od KLIK-a nije prihvaćen bez obrazloženja. S tom KLIK-ovom odlukom nije se suglasila ni keresturska Hrvatska samouprava, ni kerestursko Roditeljsko vijeće, ni Hrvatska samouprava Zalske županije, koja se smjesta obratila za pomoć višim forumima, glasnogovorniku Hrvata u Mađarskoj, odnosno Hrvatskoj državnoj samoupravi. Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvata u Parlamentu, i Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik, su se 24. srpnja zajedničkim pismom obratili državnoj tajnici za prosvjetu da se pitanje ravnateljice keresturske škole riješi, i da podupiru da Anica Kovač bude izabrana na petogodišnji mandat, jer hrvatska zajednica je načisto s njezinim radom na hrvatskom obrazovnom i drugom polju. Odgovor na to pismo još ni početkom rujna nije stigao. U tom razdoblju glasnogovornik, pa i HDS-ov predsjednik, više puta su telefonski kontaktirali nadležne, a ipak se nije riješilo vrlo neugodno stanje u kojem bi najviše bila oštećena jedna narodna ustanova koja već godinama vrlo dobro funkcionira.

Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj, informaciju o imenovanju Anice Kovač saznao je od ravnateljice. Za naš tjednik rekao je: Djelomično sam zadovoljan što je Anica Kovač imenovana na godinu dana, no mi smo se suglasili s time da bude izabrana na pet godina. Ipak smo nešto postigli, jer kako je izgledala situacija da će jednu našu ustanovu (makar) na godinu dana voditi osoba koja ne govori naš jezik, iako se kandidirala naša pripadnica zajednice, to ne bi bilo u redu. Mislim da je time dokazano da Odbor narodnih glasnogovornika ima legitimitet, ali još na tome trebamo dalje raditi, naravno, to možemo samo zajedničkim nastupom. Ne zadovoljan sam time da državno tajništvo još uvijek nije službeno odgovorilo na naše pismo i mislim da je to neozbiljno ponašanje.

HDS-ov predsjednik Ivan Gugan također smatra da probleme naše hrvatske zajednice možemo riješiti samo zajedno i dobrim međusobnim komuniciranjem i informiranjem unutar zajednice.

Anica Kovač, ravnateljica keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“, bez obzira na cijeli neugodni proces, s punom parom nastavlja rad, pa sam tek nakratko uspjela porazgovarati s njome o ponovnom imenovanju.

– Vi ste bili jedini koji ste predali natječaj za poziv ravnatelja keresturske škole, jeste li mislili da će iz toga nastati takva situacija?

– *Trebam reći, kada sam dobila pismo od KLIK-a da ne podupire moj natječaj, mislila sam da je neka greška u pismu ili ne čitam dobro jer jednostavno nisam razumjela zbog čega je to. Bila sam jedina koja se natjecala, odgovarala sam svim uvjetima, svi su me podupirali, pa je bilo nerazumljivo. Ali bila sam sretna kada su uz mene stajale sve hrvatske organizacije, počev od mjesnih, županijskih do državnih i vjerovala sam da će se taj problem riješiti. Inače, imam u rukama dokumente s kojima bih mogla otići i na sud, međutim nisam htjela praviti cirkuse, uzdala sam se u zastupnička tijela naših Hrvata i vjerovala da će se problem riješiti, da će keresturska škola moći raditi dalje u miru, jer to je interes svih nas. Vrlo sam zahvalna*

Anica Kovač, ravnateljica keresturske škole, u ravnateljskom uredu

svima koji su pomogli u rješavanju cijele neugodne situacije. Zahvalna sam glasnogovorniku Hrvata u Mađarskoj, predsjedniku Hrvatske državne samouprave, vodstvu Hrvatske samouprave Zalske županije, mjesnoj Hrvatskoj samoupravi, kolegama, roditeljima koji su cijelo ljeto stajali uz mene, te Medijskom centru Croatica koji je izvrsno novinarski obradio problematiku, i tako upozorio hrvatsku javnost na ovaj slučaj.

Mislite li da s vašim slučajem donekle je vidljivo kakve mogućnosti imaju naša politička tijela?

– *Da, preko mog slučaja iskazala se ona snaga koju ima naša hrvatska zajednica u Mađarskoj. Mnogi su se ponašali odgovorno, politizirali, što je zapravo i pravi zadatak hrvatskih političkih organizacija i vrlo sam sretna da smo uspjeli dokazati kako smo snažni. Naša politička tijela pokazala su da stoje iza naše zajednice i po svojim mogućnostima štite svoje pripadnike, ustanove i organizacije. Drago mi je da se dokazalo kako se s nama Hrvatima u Mađarskoj ne može poigravati.*

– Što biste izvukli iz svega ovoga?

– *Smatram da se ništa ne dešava uzaludno, bez uzroka, možda se to trebalo dogoditi. Možda zato što se zna da smo mi Hrvati ipak snažni. Možda i zato da vidim da imam prijatelje uza sebe kada nisam u poziciji, a moje je iskustvo da ih imam, mnogi su stali uz mene, i djeca, i roditelji, i kolege. Iza mene su se poredali svi i podržavali me cijelo ljeto, jer ipak ni psihi nije bilo jednostavno proći tu kalvariju. Hvala još jednom svima koji su pomogli!*

– Kako dalje, daje li vam ovo iskustvo još više snage ili ćete pomalo štedjeti na energiji?

– *Borben sam tip i mislim da trebamo još bolje raditi. Treba uvjeriti roditelje da je unatoč svemu naša ustanova stabilna. Od ove godine imamo čak 154 učenika u školi i smatram da je naša zasluga što taj broj porastao. Želim da naša ustanova bude još jača u hrvatskome duhu, od ove jeseni povećavao se i broj onih nastavnika koji dobro govore hrvatski jezik, po svemu sudeći, stići će i mentorica hrvatskoga jezika iz Hrvatske. Mislim da kvalitetu škole treba zadržati, ako se može, još popraviti, jer time dugujem svima onima koji su stajali uz mene i uz našu ustanovu.*

Misno slavlje predvodio vrhbosanski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić

VI. HRVATSKO HODOČAŠĆE SANTOVAČKOJ GOSPI

Šesto hodočašće bačkih Hrvata i prijateljskih hrvatskih zajednica na tromeđi Hrvatske, Mađarske i Srbije, koje je već po običaju održano povodom blagdana Male Gospe (8. rujna) u Santovu, ove je godine proteklo u znaku obilježavanja triju važnih obljetnica. Uz proštenje marijanskoga svetišta, koje je posvećeno 1838. godine, ovogodišnji susret, priređen 5. rujna, protekao je u znaku obilježavanja 300. obljetnice utemeljenja Santovačke župe, 200. godišnjice posvete i obnove župne crkve, te u spomen na doselidbu šokačkih Hrvata u Santovo i Bačku.

Svečanost je u popodnevnim satima započela pred novom zgradom Hrvatskog učeničkog doma posvećenjem ploče postavljene u spomen na doselidbu šokačkih Hrvata u Bačku i Santovo, koju su šokačkohrvatskim napjevima uljepšali članovi tamburaškog orkestra Hrvatske škole. Nakon pozdravnih riječi predsjednika santovačke Hrvatske samouprave, spomen-ploču posvetio je ovogodišnji gostujući misnik, uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski iz Sarajeva. Nakon posvećenja ploče uz ostalo nam reče:

Iznenaden sam, ali i zadivljen da su ovdašnji ljudi kroz tolike godine sačuvali svoje korijenje, svoje povijesno pamćenje, svoj jezik, svoju kulturu, i da to nastoje prenijeti na buduće naraštaje. Zato sam i prihvatio poziv da im u tome dadem potporu i podršku, reče uz ostalo kardinal Puljić prigodom otkrivanja ploče u spomen 366. godišnjice doselidbe šokačkih Hrvata u Bačku i Santovo.

Na dvojezičnoj spomen-ploči, koju je kao organizator i domaćin u ime santovačkih Hrvata postavila mjesna Hrvatska samouprava, zapisano je:

U SPOMEN 366. OBLJETNICE DOSELIDBE ŠOKAČKIH HRVATA / PUT IZ STARE U NOVI POSTOJBINU: / OLOVO – TUZLA – ILOK – BAČ – SANTOVO 1543. (naselje se prvi put spominje pod slavениziranim imenom) – 1649. (tadašnji beogradski biskup, franjevac Marin Ibrišimović, u Santovu krizma 350 ovdašnjih Hrvata Šokaca) – 1687. (najmasovnija doselidba bunjevačkih i šokačkih Hrvata u Bačku) – 1715. (utemeljenje Santovačke župe vođene od bosanskih franjevaca) – 2015. / U ZNAK ZAHVALE BOGU I NA SPOMEN LJUDIMA / OVU SPOMEN-PLOČU POSTAVLJAJU POTOMCI NARODA KOJI SE VOĐEN LIKOM RADOSNE GOSPE I / FRANJEVCIMA BOSNE SREBRENE DOSELILO NA BAČKU RAVNICU, STOLJEĆIMA SAČUVAO VJERU I / SVOJU NARODNU SAMOBITNOST / PRIGODOM OBIJEŽAVANJA 300. OBLJETNICE SANTOVAČKE ŽUPE / SANTOVAČKI HRVATI, 5. rujna 2015.

Nakon posvećenja spomen-ploče susret na tromeđi nastavljen je u marijanskome svetištu na santovačkoj Vodici gdje se podno velebnoga Gospina kipa od nehrđajućeg čelika visine 10,53 metara, postavljenog 2008. godine, pred oltarom na otvorenome okupilo više od 500 hrvatskih vjernika. Uza santovačke vjernike došlo je desetak hodočasničkih skupina, hrvatskih vjernika iz Kalače, Baćina, Dušnoka, Baje, Kačmara, Aljmaša, Gare, Kečkemeta i drugih naselja. A u organizaciji Hrvatske samouprave 18. okruga odnosno Marije Srakić Mareljin došli su i hodočasnici iz Budimpešte, koji su položili vijenac podno spomen-ploče. Samo iz prijateljskog naselja, iz Općine Petrijevci, pod vodstvom tamošnjeg župnika Jure Kreše i načelnika Ive Zelića, pristiglo je stotinjak vjernika, a iz Župe Andrijaševci-Rokovci pokraj Vinkovaca dvadesetak članova crkvenoga zbora predvođenih župnikom Sinišom Paušićem. Kao i svake godine, došli su i hodočasnici iz susjednog Berega, prekograničnog naselja u Vojvodini (Srbiji). Svojom nazočnošću slavlje su uveličali i brojni uz-

vanici, predstavnici diplomatskih predstavništava Republike Hrvatske i čelnici Hrvata u Mađarskoj, među njima veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, te predsjednici i zastupnici mjesnih hrvatskih samouprava i kulturnih udruga.

Misno slavlje povodom narečenih obljetnica i obilježavanja doselidbe šokačkih Hrvata u Santovo predvodio je kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski iz Sarajeva, a s njime, uz domaćeg župnika Imrea Polyáka, između ostalog suslužili kardinalov tajnik Bojan Ivešić, petrijevački župnik Jure Krešo, Siniša Paušić, župnik iz Andrijaševaca odnosno Rokovaca i još nekolicina svećenika.

Velikim otvorenim prostorom odjekivala je hrvatska pjesma, a svojim pjevanjem misno slavlje uljepšali su domaći crkveni zbor pod vodstvom župnoga kantora Zsolta Siroka, te gosti iz Berega, članovi pjevačkoga zbora HKPD „S. S. Kranjčević“.

„Ako čovjek želi živjeti dostojanstvo svoje, mora poštivati Božje zakone, mora prihvatiti Božju riječ, mora živjeti tu riječ. Zato smo i došli Gospi da joj donesemo te rane, ne samo svoje nego rane čovječanstva. Gospo, izliječi naše rane, sačuvaj naše korijenje, daj da budemo prepoznatljivi kao kršćani, kao katolici, kao Tvoja djeca. Vodi nas svome sinu koji je za nas umro, da znamo to cijeniti, da znamo od toga živjeti. Zato vas, draga braćo i sestre, prvo hrabrim i divim se da ste sačuvali kroz tolika stoljeća upravo svoj identitet i u novoj domovini ugradili se donoseći taj identitet. Ali, čuvajte tu vjeru i prenesite je budućim pokoljenjima, da buduća pokoljenja sačuvaju pamćenje, da ne zaborave kolijevku koja ih je odnjihala“ – reče uz ostalo kardinal Puljić.

S. B.

Snimke: S. B., Ž. F. i K. M. T.

BOŠNJAČKO SIJELO U KUKINJU

Već uobičajeno okupljanje bošnjačkih Hrvata u Kukinju bilo je priređeno 21 put, ove godine 29. kolovoza. Organizator je Sijela bila kukinjska Hrvatska samouprava uz potporu tamošnje Seoske samouprave, Hrvatske samouprave Baranjske županije i Samouprave Baranjske županije.

Kukinjska skupina u povorci kroza selo

Na ovoj kulturno-društvenoj priredbi okupilo se mnoštvo gostiju koji su došli iz okolnih hrvatskih i drugih naselja, naprimjer, iz Udvara, Mišljena, Sukita, Vršende, Pogana, Semelja. U malom selu u susjedstvu grada Pečuha već više od dvadeset godina svako ljeto okupljaju se ljudi uz dobru zabavu, sretnu se stari prijatelji pa priredba često stvara nova prijateljstva i nezaboravno druženje koje traje sve do ranih jutarnjih sati.

Organizatori su i ove godine za mnogobrojne goste priredili bogat program koji je započeo već u ranim jutarnjim satima ribičkim natjecanjem na I. jezeru u Malomvölgyu, na kojem je treće mjesto osvojila kukinjska družina s 3,1 kg ribe. Drugo mjesto dopalo je Duboševčanima, koji su ulovili ukupno 3,93 kg. Pobjednik dana postala je naradska družina s 5,75 kg ribe. Nakon ribolova slijedio je malonogometni turnir u kojem se natjecalo sedam momčadi za zlatni pehar. Nogometaši su došli iz Semelja, Pogana, Sukita, Udvara, Duboševice, Narada. Naravno, natjecala se i domaća, kukinjska momčad. Treće mjesto je dopalo sukitskoj, drugo mjesto osvojila je poganska, a dobitnik zlatnog pehara postala je semeljska momčad.

U sklopu programa bilo je natjecanje i u kuhanju. Natjecali su se najbolji kuhari susjednih naselja. Izvršno jelo kušalo je i ocijenilo stručno povjerenstvo. Ono je ocijenilo ukus, miris i izgled jela. Prema tome treće mjesto dopalo je semeljskoj, drugo mjesto udvarskoj, a najbolja je bila domaća, kukinjska družina.

U 16 sati je bila sveta misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi. Služio ju je župnik Zoran Vukoja iz Duboševice, a na misi predивно je pjevao duboševički zbor. Nakon mise krenula je povorka kroza sela, od crkve do društvenog doma gdje su sudjelovali svi sudionici kulturnog programa. Potom, kao najposjećeniji dio dana bio je kulturni program na otvorenome, pod velikim šatorom. Na programu je sudjelovala i gđa Dinka Franulić konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. Program je otvorio KUD Mohač, koji je osnovan 1973. godine, a voditelj mu je Stipan Filaković, tradicionalno predstavlja baštinu šokačkih Hrvata, Švaba i Mađara. KUD je poznat po koreografiji koji vežu za neki običaj ili događaj. Ovom su prilikom predstavili Šokačke igre iz Bačke i

Semartina. KUD Marica stalni je gost Bošnjačkog sijela; ove su godine nastupili koreografijom Józsefa Szávaija, predstavili su pjesme i plesove iz Semartina. Nakon njih slijedio je vršendski pjevački zbor koji je otpjevao pjesme: Savo vodo, Zelen ora, Djevojčica ruže brala, Ajd idemo, jagodo te I dođi, lolo. Kukinjsko kulturno-umjetničko društvo „Ladislav Matušek“ izvelo je dvije koreografije. Kao prvo predstavili su splet bošnjačkih plesova, koreograf je András Mészáros. S drugom koreografijom slijedio

KUD Mohač

je KUD Mohač, od njega smo mogli vidjeti običaje vezane uza žetvu. Kulturni program zatvorili su domaćini. Od KUD-a „Ladislav Matušek“ nazočni su mogli vidjeti prekrasnu baranjsku koreografiju.

Nakon kulturnoga programa svakoga je čekala bogata i ukusna večera, a na kraju dana odlično ozračje nazočnima osigurao je Orkestar „Podravka“.

Luca Gažić

SURDUKINJ – U tome baranjskom naselju u subotu, 19. rujna, priređuje se 19. Berbeni dan, koji će ovoga puta biti u novom izdanju, naime na gastronomsko-kulturnoj priredbi „Spaja nas Karašica“ predstaviti će se sva naselja pokraj rječice Karašice. Ta rijeka teče preko 26 sela, odnosno pokraj njih, prelazi preko granice, gdje dotiče šest naselja.

Naselja u Mađarskoj: Feketić (Feked), Bodica (Fazekasboda), Kikoš (Kékesd), Seluv (Szellő), Katolj, Kemed (Máriakéménd), Surdukinj (Szederkény), Boja (Bóly), Borjat (Borjád), Veliki Budmir (Nagybudmér), Mali Budmir (Kisbudmér), Pócsa, Villan (Villány), Vilaguš (Virágos), Madžarboja (Magyarbóly), Lapandža (Lapánca), Iločac (Ilocska). U Hrvatskoj: Luč, Šumarina, Šecerana, Branjin Vrh, Popovac, Branjina, Podolje, Gajić, Draž, Batina. Program započinje predstavljanjem kulturnih specijaliteta, prateći je program: lončarska radionica, a u popodnevnim satima zainteresirani mogu pogledati kulturni program i predstavljanje pojedinih sela sudionika. Na kraju dana svakoga čeka koncert hrvatskog sastava Srebrnih krila.

Razgovor ugodni sa senjskim načelnikom Darkom Nekićem o kiseškom partnerstvu i skupnom heroju dvih općin Nikoli Jurišiću

Lipe štrofe piše Senju gradu, hrvatski pjesnik Silvije Strahimir Kranjčević ki je i sam rođen u ovom gradu, koje mjesto čestokrat posjećuju stanovnici grada Kisege, ne prez razloga. Dvi općine povezuje davna povijest i u njoj lik slavnoga kapetana Nikole Jurišića. U jednoj od znamenitosti ovoga grada, u tvrđavi Nehaj izložen je sporazum o medjugradskoj suradnji iz 1999. ljeta, potpisan od tadašnjega senjskoga načelnika Željka Biondića i bivšega kiseškoga poglavara Tamása Básthya. Ugovor je obnovljen pred petimi ljeti jur sa strane novih načelnikov Darka Nekića u Senju i Lászlóa Hubera u Kisegu. Prilikom privatnoga pohoda ovom lipom varošu na vitrenoj obali Jadrana, po tutnjavi novinarske krvi, dogovoren je sastanak sa sadašnjim gradonačelnikom Darkom Nekićem. Senjski poglavar me je srdačno primio u svojem uredu, kade je peljan razgovor ugodni o skupni djeli s Kisegom, u nazočnosti Mirka Filipovića, velikoga prijatelja kiseških Hrvatov.

Razgovarala: *Timea Horvat*

Darko Nekić, Timea Horvat i Mirko Filipović

Na početku augustuša smo imali u Kisegu jako atraktivni spektakl u čast pobjede nad Turki i obrane kiseške tvrđave i morem Vam reći da smo se čudili da kako uprav iz Senja nije došao nigdor med branitelje. Nisu bili Vaši poznati uskoki, nije došla ni partnerska delegacija Vašega grada, hoće li se to prominiti u budućnosti?

– Nažalost, poklapa nam se termin, jer onaj vikend kada je bila opsada, mi smo imali međunarodni ljetni senjski karneval, to nam se svake godine uklopi. Ove godine, na našim Uskočkim danima u srpnju je bio nazočan Béla Básthy, zamjenik gradonačelnika Kisege, i s njim smo se dogovorili da bi nastojali termine za 2016. godinu uskladiti, tako da se ta dva događaja ne poklope da bi i uskoci mogli sa svitom doći dogodine u Kisegu.

Znači, moremo mirno računati na to da kljetu, kad bude deseta godišnjica te opsade, naši Hrvati s Vami skupa će obraniti tvrđavu i grad Nikole Jurišića?

– Isto tako, kako je bilo u 16. stoljeću, tako ćemo ponoviti i 2016. godine. S ob-

zirom da sam pozvan od 25. do 27. rujna u Kisegu na vinske svečanosti i berbu, tamo ćemo se konačno dogovoriti o cijelom protokolu te opsade za 2016. Iskreno se nadam da će uskoci doći u Kisegu, kako bi ga ponovo spasilili zajedno od Turaka, Osmanlije.

Vjerojatno ste bili više puta u Kisegu, i onda i to znate da kult Nikole Jurišića još i dandanas je tamo živ. Dovoljno je samo ako pomislimo na glavni trg Nikole Jurišića, na Gimnaziju Nikole Jurišića i na sve vezane priredbe iz prošlosti. Kako Vi u Senju čuvate spomince na našega skupnoga heroja?

– Moram priznati da sam bio izuzetno iznenađen, koliko je Nikola Jurišić popularan u Kisegu, a bio bi jako-jako zadovoljan da je toliko popularan i u Senju. No, čini mi se da je kod vas puno-puno više na glasu nego u Senju. Mi smo sjećanje na njega obilježili jednim spomenikom u gradu, i moram stvarno pohvaliti izaslanstva iz Kisege. Svaka delegacija koja dođe, bila to gradska, hrvatska, ali od mjesne samouprave, obavezno prvi potez koji naprave kad dođu u Senj da polože vijenac na taj spomenik Nikole Jurišića. Osim toga spomenika sjećanje na njega održavamo i kroz obilježavanje obljetnice koje su povezane uza senjske uskoke, znači, kojima je pripadao i Nikola Jurišić. Uz to, imali smo svojevremeno i inicijativu za koju se nadam da će se realizirati, od jednog našega snimatelja iz Senja, koji je htio čak i film snimiti o Nikoli Jurišiću. Oko toga smo već nešto i dogova-

rali da bi krenuli u taj projekt, i da se i na taj način obilježi sjećanje na senjsko-kiseškog kapetana.

Jurišićeva dica počivaju u kiseškoj kripti, ali, nažalost, ne znamo kade je sam Nikola Jurišić bio zakopan, ali kade je umro. Morebit Vi znate?!

– Nažalost, ne znamo ni mi, ali možda je to predmet nekih budućih istraživanja.

A zna se kade je rođen? Je li ostala njegova rodna hiža, ovde u Senju?

– Ovdje u Senju je bilo jako puno pregadnji, u odnosu na ono što je bilo u 15. i 16. stoljeću. Dodatno otežavajuća okolnost je što je Senj jako stradao u Drugom svjetskom ratu u bombardiranju, tako da je puno tih kuća uništeno, i mi, nažalost, ovog trenutka ne znamo gdje je bila njegova rodna kuća.

Koliko je danas važno stanovnikom Senja da su povezani s Kisežani u Ugarskoj? Imaju li kontaktov medjusobno i društva, privatnici i ljudi, uprav tako kot i gradske samouprave?

– Šesnaest godina je već prošlo, ako se dobro sjećam, jer ja nisam potpisao prvi

ugovor, nego 2010. godine smo ga obnovili u Kisegu, i doista to prijateljstvo već veoma dugo traje. Ustvari, glavna poveznica za to prijateljstvo je bio upravo Nikola Jurišić i Hrvati koji žive u Kisegu i u njegovoj okolini. I današnji naš suputnik prikazuje da veze nisu mrtve, koje su prije bile na nekoj kulturnoj i športskoj razini. Znam, prije mene, išli su naši boksači, išla je naša gradska glazba, išle su i neke druge udruge u Kiseg, tamburaši i crkveni zbor, znači ta kulturna suradnja postoji. Ono što bi mi pokušali još, s obzirom da smo mi, i Kiseg i Senj, sada u Europskoj uniji, razgovarali smo malo i na tu temu, kako bi usvojili iskustva Kisega u obnovi stare gradske jezgre. Naime, mi to sad planiramo i nabrajali smo projekte za obnovu i tu će nam moći Kiseg puno pomoći. Imamo dosta planova, dosta toga je već i dosada napravljeno, ali nekako u ove zadnje dvije godine ta suradnja je malo zastala. Nadam se da ćemo je moći obnoviti

i proširiti, i zato sam upravo odlučio da ću ove godine ići u posjet Kisegu u prigodi ovih vinskih svečanosti, tako da smo sve naše prijateljske gradove otkazali. Putujemo u Gradišće 25. rujna, upravo zbog toga da bismo digli tu suradnju na jednu višu razinu.

Spomenuli ste da imate i takovoga partnerskoga grada koji takaj njeguje prijateljstvo s Kisegom?

– Da, i to je zanimljivo. Kiseg ima suradnju i s gradom Senecom u Slovačkoj, a to je također i naš grad prijatelj. Suradnja između Kisega i Seneca je nastala, ustvari, na taj način da su se delegacije upoznale u Senju. Osim Kisega i Seneca, mi imamo i gradove prijatelje u Austriji, to je gradišćankohrvatski Pandrof, imamo je i u Češkoj, Poljskoj i Francuskoj, a imamo i u Hrvatskoj još dva grada, to su Jastrebarsko i Vrbovec. Planiramo još tu suradnju proširiti, sad smo u pregovorima s jednim gradom u Bosni i Hercegovini, ali još

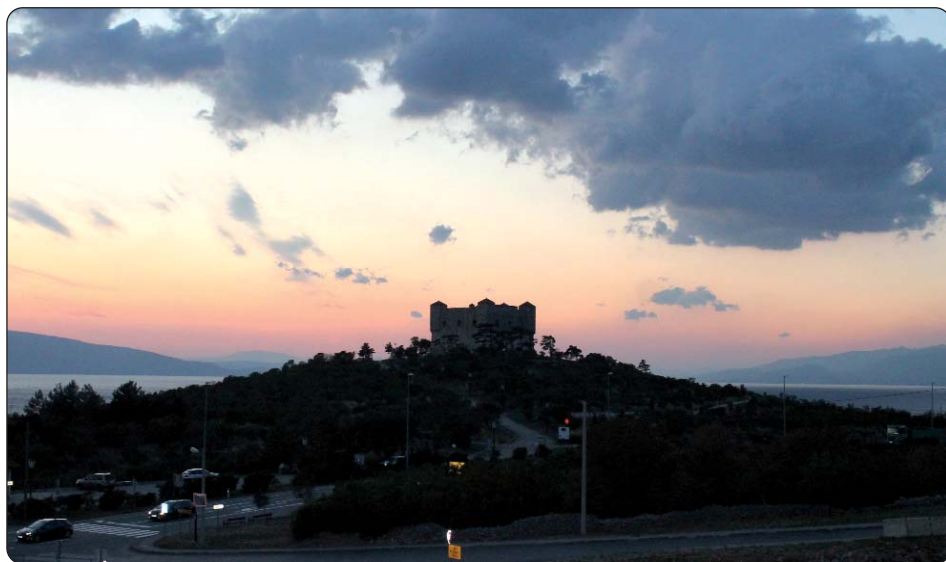
nismo dogovorili onu konačnu suradnju. Tako da smo ponosni na naše žive međunarodne suradnje, a tako sam vidio da i Kiseg ima gradove prijatelje u nekim europskim zemljama, a na taj način svi se zajedno povezuju.

Ima li u nizu ovih partnerstava svoju težinu to da je u Kisegu još i dandanas živa hrvatska zajednica, i kako je to već spomenuto, od Jurišića početo devetnaesto pokoljenje nosi hrvatski jezik i identitet na tom tlu...

– Apsolutno! Nakon Nikole Jurišića koji je bio nekakav inicijator naše suradnje, da tako kažem, druga važna činjenica je da u Kisegu postoji hrvatska nacionalna manjina i ona je bila, kao što sam već i prije rekao, drugi poveznik. Mi smo ovdje surađivali s gospodinom Šandorom Petkovićem i s gospodinom Karlom Meršićem, a i s drugim ljudima iz te hrvatske zajednice. Oni su uvijek jako lijepo bili primljeni u Senju, a i nas su oni svaki put rado primili. Tako da je to drugi važan vid suradnje i da nije hrvatske zajednice bilo, sigurno je da ne bi ta suradnja bila tako dobra, kao što je sada. Mađarski je prilično težak jezik, tako da nama ova hrvatska zajednica briše tu jezičnu barijeru koju imamo prema Mađarima.

Hvala vam na razgovoru, i onda vidimo se vrijeda u Petrovom Selu ter Kisegu...

– Hvala Vama, što ste nas posjetili, nadam se da ste zadovoljni posjetom Senju. Htio bih ovu prigodu iskoristiti da pozdravim sve članove hrvatske zajednice

Dika Senjanov, tvrđava Nehaj

Bogatstvo...

Ljetos se svečuje 525. jubilej rođenja kiseškoga junaka Nikole Jurišića.

Tukuljska šetnja po putovima predaka

Na nesvakidašnju šetnju povela je svoje goste tukuljska Hrvatska samouprava 12. rujna 2015., u okviru koje posjećeni su sakralni spomenici, Zavičajna kuća i pojedine zgrade, trгови koji su od velikoga značenja bili i jesu u životu tukuljskih Hrvata. Pri organiziranju toga dana Samoupravi se pridružilo društvo Balkan Calling, koje pripadnike većinskoga naroda želi upoznati kulturu pojedinih narodnosti u Mađarskoj, posebice onih koji su se doselili s balkanskoga područja.

Dio sudionika kod tukuljske crkve

U jutarnjim satima s postaje prigradske željeznice autobusom se putovalo do najstarijega groblja tukuljskih Hrvata. Nazočne je pozdravila zastupnica Hrvatske samouprave toga grada Marta Golja, i predala riječ istraživaču povijesti, kulture i običaja tamošnjih Hrvata Josipu Siladiju. U Tukulji ima tri stara groblja u koja se više ne pokapaju pokojnici, ali ovo nadomak kapelici sv. Ane najstarije je hrvatsko groblje, jer u njemu ima sahranjenih koji su rođeni 1700-ih godina. Po istraživanjima postoji domalo sto šezdeset starih nadgrobnih spomenika na kojima je natpis na zavičajnome hrvatskom jeziku. U ovome groblju, koje je na brežuljku, pokraj glavne ceste, u nekadašnjem središtu naselja, počivaju imućniji građani, siromašniji su sahranjivali u drugome groblju. Bogate je na vječno počivalište riječima i obredom otpratio svećenik, a siromahe kapelan. Natpisi nadgrobnih spomenika također su svjedočanstvo iz kojih područja se doselio pokojnik, je li iz Bosne i Hercegovine ili iz Dalmacije, a postoje i takvi na kojima su na hrvatskome jeziku pučki nazivi mjeseca. Iz staroga groblja put nas je doveo do kapelice sv. Ane. Zdanje je sagrađeno na brežuljku, u XIII. stoljeću, u stilu rane gotike i obnovljeno 1985. godine. Po ostacima nadgrobnoga spomenika u zidu na sjevernome dijelu ovdje je 1821. godine sahranjena Ana Bedeković, supruga kraljevskoga kapetana Ferenc Kotsnera. Prema pojedinim izvorima obitelj Bedeković je hrvatska prastara imućna obitelj, koja je već od Bele IV. dobila darovnice. Okolica kapele jedno je od mjesta proštenja na Svetu Anu, kada se služi sveta misa na otvorenome, na koju dolaze i vjernici iz Erčina i Andzabega.

Sljedeća postaja našega putovanja bila je tukuljska crkva, sagrađena na ruševinama srednjovjekovnih zidova u čast Male Gospe. Građena je do sredine XVIII. stoljeća. Za vrijeme II. svjetskoga rata unutarnji i gotički dio te oltarska slika uništeni su. Sadašnja jednobrodna crkva izgrađena je u copf-stilu, oltarsku sliku naslikala je Masa Feszty 1954. godine, a gotički stil crkve očuvani su u glavnom oltaru. Do dana današnjega mjesto je vjerskih

okupljanja Hrvata, Nijemaca i Mađara, koje zajednice također se brinu o očuvanju i uljepšavanju sakralnoga zdanja. Nakon zajedničkog fotografiranja neki su nastavili put pješice, a neki biciklima do Kirchnerove krčme. Ali se na putu zastalo na Sajmenome trgu kod Milišić-Vigove krčme, sada pivnice „Sajtos“, koja je također bilo mjesto okupljanja mladića i muškaraca. Kako pričaju ljudi poodmakle dobi, sretna je bila djevojka koju su odveli ovamo na plesanicu, jer nakon toga se moglo naslutiti da će biti vjenčanja i potomaka obitelji. U Kirchnerovoj pivnici (pub) goste je dočekala tamburaška glazba mladoga sastava Prekovic, domaćin, četvrti naraštaj obitelji Franjo Czirko, piće i pogačice za osvježanje te, naravno, kratka priča o čuvenoj krčmi. Ovo poznato stjecište tukuljskih Hrvata otvorio je 1921. godine još pradjed Franjo, tradiciju je nastavio i djed Đuro, a od matere Marije Kóvári (pomađareno prezime) naslijedio je današnji vlasnik Franjo Czirko, koji je prateći suvremene trendove, preinačio naziv u pub ili pivnicu. I dok je vlasnik pričao o obiteljskoj prošlosti, na platnu su se prikazivale stare fotografije o pradjedu, djedu i majci, o tamburašima koji su nekada ovdje svirali, čije su fotografije i po zidovima pivnice. Po prezimenu se daje naslutiti da je riječ o njemačkoj obitelji, ali kako tvrde svi mještani i sama obitelj, oni su doma govorili hrvatski, i sebe su smatrali tukuljskim Racima, štoviše u kući nije bila strana ni tamburaška glazba. Magla je nestala, zasjalo je sunce i putovanje je nastavljeno do Zavičajne kuće gdje je skupinu dočekala Ilona Koszik Török. Po njenim riječima kuća nas poziva na vremeplov, u djelić tukuljske prošlosti. Zbirku je svečano otvorio gradonačelnik Pál Hoffman 29. ožujka 2009. godine. Dio izložbene građe već se mogao pogledati 1980. i od toga se vremena postupno popunjavala. Bijelo oličena kuća s trijemom u tri prostorije nudi bogat predmetni i dokumentarni izvor.

U zadnjoj su sobi molitvenici, stare obiteljske fotografije, kolijevka, komoda, rukotvorine. Po trijemu obrtnički alati, a u srednjoj, spavaćoj sobi starinske postelje, svete slike i kipovi, lutke odjevene u narodnu nošnju. U prednjem dijelu kuće je kuhinja s kuhinjskim ormarom i raznim predmetima.

Preko dvorišta u prostoriji su goste dočekali postavljeni stolovi, na tanjurima sirevi Franje Czirkoa, na posebnome stolu bogat izbor sireva Petra Agića, crno i bijelo vino vinara Gábora Töröka. Grah u kotliću pripremila je zastupnica tukuljske Hrvatske samouprave Katinka Agić, a uloga vodiča pripala je zastupnici Marti Golja. Nakon obilnog objeda uslijedio je kviz od osam pitanja, dakako, u vezi s događanjima dana. Darove za tombolu osigurala je Hrvatska samouprava, a mliječne proizvode Petar Agić. Glavna nagrada, nož i rakija pripala je Tukuljkinji Žuži Marić. Na ulici su već stajali dvoprezi gradskoga Konjičkog kluba i putovanje je nastavljeno po tamošnjim ulicama. Na dvorištu zasvirala je tamburaška glazba, i plesalo se do večeri.

„Mala“ šetnja po putovima predaka mnogima je dala nove informacije o običajima i životu hrvatskih žitelja toga grada. Čestitka svim sudionicima pri organiziranju toga sadržajnog i veselog dana.

Kristina Goher

Brigovićeve izložba u zagrebačkom Mađarskom institutu

Slike i note od kih srce jače tuca ne samo u Gradišću

Ne vjerujem da postoji mjesto, kade lipše zvuči himna Gradišćanskih Hrvatov, nego u samom srcu Zagreba, u krvotoku naše stare domovine. Mađarski institut Balassi jur kih dvajset mjesec pulzira, predstavlja ugarsku, a unutar toga i kulturu nacionalnih grup naše države svim simpatizerom, poštovateljem i ljubiteljem susjedne države. U srijedu, 2. septembra, zahvaljujući ravnatelju toga Instituta, dr. Dinku Šokčeviću, tamburaši „Židanci“ u nazočnosti brojne publike iz Hrvatske i Ugarske, otvorili su izložbu pokojnoga Lajoša Brigovića, prisičko-židanskoga umjetnika. Trideset različitih slika, trideset zdihtavanje i trideset remek-djela smo „izvlikli“ iz Brigovićeve djelaonice, ka još nigdar nigdir nisu bila predstavljena širom javnošću.

Tamburaši „Židanci“, dr. Dinko Šokčević i Štefan Krizmanić

– Naša prva priredba ove jeseni, ove nove sezone je posvećena, ne samo folkloru, iako su židanski tamburaši zaista izvrsni, nego možda najboljem slikaru hrvatske zajednice u Mađarskoj, Lajošu Brigoviću – tako je začeo svoj svečani govor dr. Dinko Šokčević, ravnatelj Instituta, i nastavio: – Drago mi je što sam i osobno poznao Lajoša Brigovića, te da smo mogli ostvariti ovu izložbu. Zahvaljujem se za to njegovoj udovici teti Janki, koja je omogućila da dođemo do slika, a zahvaljujem se i mojoj

staroj poznanici Timei Horvat, čija je ideja bila ova izložba, a isto tako i svim samoupravama Hrvatskoga Židana, Kisega i Hrvatske samouprave Željezne županije koje su podupirale ovu izložbu. Po uvodu direktora Instituta Balassi, Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, a ujedno i kot načelnik Hrvatskoga Židana pozdravio je brojne časne goste i sa slijedećimi misli otvorio izložbu gradišćanskoga umjetnika: – Čast mi je da morem otvoriti izložbu Lajoša Bri-

govića, koga smo, nažalost, ovo ljeto izgubili. Ako bi trebali kratko reći što je on bio za nas, to bi zaista teško bilo. Učitelj, slikar, grafičar, kolekcionar, kronikaš, novinar, utemeljitelj muzejov, osnivač tamburaških grup, zapravo on je položio temelje tamburaške glazbe u ugarskom dijelu Gradišća. Ako bi morao s jednom riječju reći, on je bio dobra duša Hrvatov i s gizdošću moremo spomenuti njegova vridna djela. Zapravo on je bio jedan heroj Gradišćanskih Hrvatov i zahvaljujući ovakvim herojem još postoji naš mali narod u Gradišću, i molimo Boga da nam da uvi-

Janka Brigović je darovala sliku Mađarskom institutu.

jek ovakove heroje – naglasio je Štefan Krizmanić ki je još poručio posjetiteljem neka pažljivo proučavaju prepoznatljive motive, bogatstvo i vridnosti našega lipoga kraja, Gradišća. Hižna družica teta Janka u velikoj ganutljivosti je uputila riči zahvale prema organizatorom, a za vječni spomen je prikdala i dr. Dinki Šokčeviću jedno djelo od svojega muža. Gradišćanski večer med zidinami u veseloj diskusiji, druženju i sprijateljivanju je nastavljen do kasne večerne ure, dokle se je jedan dio Gradišćancev vratio domom, drugi dio se je rado odazvao pozivu za druženje Mariji Gorici, novoj partnerskoj općini Židancev.

Kapošvarski Festival KUD-ova

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Kapošvara i Zemaljskoga društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva, u Kapošvaru je 30. kolovoza u dvorištu tamošnjega Športskog središta priređen Festival KUD-ova. Druženje je počelo u ranim poslijepodnevnim satima kada su pripravljeni kotlići te su kuharske družine počele s pripremama kako bi polučile što bolje rezultate u natjecanju u kuhanju. Natjecalo se više družina; tako i ona Zemaljskoga društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva, prijatelja iz Velikoga Trojstva, iz sela Senne, Zbora i orkestra Most/Duga...

Marko Kovač predstavlja Tamburaški zbor i orkestar Biseri Drave.

Festivalu KUD-ova odazvao se pjevački zbor Matice umirovljenika Velikoga Trojstva, Mješoviti pjevački zbor i orkestar Hrvata iz Kaniže, Tamburaški zbor i orkestar Biseri Drave iz Starina, te domaćini, Mješoviti pjevački zbor i orkestar Most/Duga.

Uime prijatelja iz Velikoga Trojstva, kažu mi predsjednik Matice umirovljenika Branko Vincevski i Ivan Lepoglavac koji je skuhao izvrstan perkelt, da se raduju međusobnim posjetima i druženjima s kapošvarskim Hrvatima. Zbor iz Velikoga Trojstva predstavio se sa šest pjesama, kaže nam g. Vincevski, ujedno i voditelj Zbora, koji reče da treba voljeti ljude kako bismo bili djelatni civili u svojoj zajednici... Družimo se i nastupamo, i to nas duhovno obogaćuje, kaže nam naš sugovornik koji je i član Zemaljskoga društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva čiji je predsjednik Marko Kovač, koji je i predsjednik Hrvatske samouprave grada Kapošvara. Grad Veliko Trojstvo zbratimljen je i s gradom Kadarkutom, odatle i veze s Hrvatima u ovom dijelu Mađarske.

Kaniški Mješoviti pjevački zbor, pod ravnanjem Stjepana Prosenjak i u pratnji svojih svirača oduševio je nazočne. Iza njih je buran vikend s važnim nastupima, naime sudjelovali su i svečanom otvaranju Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog centra Stipan Blažetin u Serdahelu, ali vole nastupati i družiti se pa im ništa nije teško.

Dugo toplo ljeto je iza starinskoga Tamburaškog zbora i orkestra Biseri Drave s brojnim nastupima. Svakoga drugoga tjedna imali smo nastupe. Volimo nastupati i svirati, pa smo uživali. Kada nas pozivaju, nekim se pozivima odazivamo ako možemo, jer sami snosimo svoje nastupe. Ima i takvih nastupa gdje nam mogu platiti toliko da pokrijemo putne troškove, popravak žica, glazbala, pranja narodne nošnje... Ali nije to uvijek tako, stoga se često moramo sami financirati iz svojih sredstava i preko udruge. Trenutno smo u sastavu šest svirača i tri pjevačice, od kojih tri svirača odlaze na srednjoškolsko školovanje, ali se nadam kako će se krajem tjedna vraćati iz svojih srednjih škola u Starin, pa ćemo moći raditi i održavati probe, kaže glazbeni pedagog Tibor Kedves.

Marica Arato, zastupnica tročlane kapošvarske Hrvatske samouprave, voditeljica je i Mješovitoga pjevačkog zbora Most/Duga, utemeljenog 2008. godine. Zbor ima dva kompleta nošnje, ali trebala bi i šomođska nošnja (mađarska) jer često nastupaju u Hrvatskoj na priredbama i tamošnjih Mađara, tako početkom listopada nastupaju u okviru programa Mađarskog dana u Lipiku. Zbor djeluje već sedam godina i ima bogat repertoar, a broji tridesetak članova pjevača i svirača.

Okupljene je pozdravio predsjednik kapošvarske Hrvatske samouprave Marko Kovač, među inima prvog tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Berislava Živkovića i konzula prvog razreda Generalnog konzulata u Pečuhu Dinku Franulić.

Mješoviti pjevački zbor Most/Duga

Nakon folklornog programa slijedila je večera za sve nazočne te proglašenje pobjednika u natjecanju u kuhanju. Uime ocjenivačkog suda rezultate je obznanio vrsni stručnjak, Starinčanin Šandor Matoric. Svi sudionici programa dobili su spomenice. Slijedilo je druženje okupljenih.

Branka Pavić Blažetin

LIPIK, KAPOŠVAR, IGAL – U sklopu niza programa, u Igalu se 23. kolovoza posredstvom kapošvarske Hrvatske samouprave i Zemaljskoga društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva predstavila plesna skupina mađarske zajednice iz Lipika. Nisu oni nastupili samo u sklopu trodnevnoga festivalskog programa u Igalu, nego su održali i svečanu svetu misu i koncert u kapošvarskoj crkvi sv. Margite, kaže nam zastupnica kapošvarske Hrvatske samouprave Marica Arato. U crkvi se okupilo dvjestotinjak osoba i, kako saznajemo, predviđa se slična hrvatska misa i koncert što je skorije moguće. Inače, od 2011. godine postoji prijateljska suradnja dvaju gradova, Igal i Lipika, čemu je uveliko pridonijela zajednica lipičkih Mađara koja njeguje izvrsne veze sa Zemaljskim društvom mađarsko-hrvatskoga prijateljstva iz Kapošvara.

Mala stranica

Za spretne ruke

Uredi svoj prostor za učenje

Tek smo na početku školske godine i zasigurno još nemate mnogo školskih zadataka, pa imate malo vremena da si napravite ugodnije uvjete za učenje. Osim knjiga, školskoga pribora i bilježnica korisno je urediti prostor za učenje. Tamo pišete zadatke, čitate i usvajate novo gradivo, zato je važno da taj kutak bude dobro organiziran. Evo nekoliko prijedloga: Želite li nered riješiti na stolu, uzmite nekoliko staklenki, spojite ih ljepilom. U njih ćete staviti olovke, kemijske, spajalice itd. Ako ste kreativni, možete ih ukrasiti, obojiti,

zamotati papirom. Postavite tamo gdje zasigurno neće pasti, jer će se onda razbiti. Želite li napraviti reda među knjigama i skriptama, napravite policu od papirnih kutija za cipele. Najprije ih dotjerajte slikama ili ukrasnim papirom, oblike prilagodite prostoru na vašem radnom stolu, a kutije spojite većom spajalicom.

JESEN NA PUTU

Ksenija Grozdanić

Obukla je jesen

I krenula na dalek

Spremila je u svoj

Jedan mali kišni

Ponijela je novi

Da oboji svaki

Još u svaki sa strane

Pokoji joj stane.

A u svojoj zlatnoj

Miris ona nosi.

23. rujna - prvi dan jeseni

Jesen je jedno od četiri godišnja doba. Na sjevernoj polutki traje dio rujna (od 23.), cijeli listopad, studeni i dio prosinca (do 21.), a na južnoj Zemljinoj polutki dio ožujka, cijeli travanj, svibanj i dio lipnja. Prvi dan jeseni donosi takozvanu ravnodnevnicu, kada noć i dan traju po 12 sati, nakon čega dani postaju sve kraći. Uz jesen se u našim krajevima najčešće vežu pojmovi poput berbe plodova i bogatog šarenila lišća. Što se vremenskih prilika tiče, u ranu jesen svi se vesele ako stigne „bablje ljeto“, a kasna jesen najčešće donosi kišno razdoblje. Jesen karakterizira hladnije i kišno vrijeme, pojava prvih mrazova pa čak i snijega. Biljni i životinjski svijet (flora i fauna) pripremaju se za zimu. U tome godišnjem dobu priroda je prekrasna, nudi nam šarenilo svakakvih boja.

X. Festival zlevanke, vina i tambure

Jubilarni, X. Festival zlevanke, vina i tambure 29. kolovoza i ove je godine okupio s jedne i druge strane rijeke Mure ljubitelje tamburaške glazbe, odlične kapljice i domaćega pomurskog jela. Glavnu je ulogu i ovaj put imala tamburica, s nastupom tamburaških sastava, međutim ove godine na kulturnom programu bilo je i folklor, pjevača narodne i zabavne glazbe, a uvečer je okupljene zabavljao sastav Dobre vibracije iz Hrvatske.

Festival vina i tambure prethodila je priredba Berbena povorka, koja se postupno proširila, dok nije u njoj pronađen najbolji sklad za druženje, a to je sklad vinske kapljice, tamburice i izvrsnih jela, tako je prerasla u Festival zlevanke, vina i tambure. To su užitci koje privlače mnoge turiste, rekao je u svome pozdravnom govoru Péter Cseresnyés, parlamentarni zastupnik, smatrajući da

dače, njihove nastupe i aktivnosti. Kada se oglasila glazba prvoga tamburaškog sastava, postupno se povećavao broj gledatelja, mnoge je primamila lijepa tamburaška glazba, opojni mirisi zlevanke. Ljubitelji tamburaške glazbe u izvedbi tamburaša iz Goričana, Svete Marije, Pečuha (Orkestar Vizin), Kerestura (TS Kitica), Kaniže (TS Stoboš) mogli su slušati hrvatske pučke, starogradske

pjesme, kola, dalmatinsku i zabavnu glazbu. Među izvođačima bilo je mnoštvo vrlo mladih tamburaša, a i veoma iskusnih. Tamburašku je glazbu katkad prekidaio folklorni program barčanskoga Kulturno-umjetničkog društva Podravina i poznatoga glumca, pjevača Stipana Đurića. Dok se odvijao kulturni program, marljive članice Pjevačkoga zbora KUD-a Sumarton izrađivale su raznorazne zlevanke s okusom šljive, višnje, običnoga kiselog mlijeka, s kukuruznim brašnom i „kalamperčice“ od krumpira s ukusom češnjaka, šunke, slanine i zelja. Barica Rodek nam reče da su naribale 60 kilograma krumpira i 10 kg zelja, te napravile zlevanku od 35 kg brašna. Veli da za njih to nije teško, skupa su, razgovaraju, druže se, usput i zapjevaju i družina je uvijek vesela. Najsretnije su kada pohvale njihove zlevanke.

Keresturski Tamburaški sastav Kitica

beta

sa takve priredbe bitne u povezivanju ljudi unutar područja i preko granice. Okupljene je pozdravio i Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, koji je ovaj Festival istaknuo kao jedan od najuspješnijih i najmnogostvenijih festivala na tom području. Spomenuo je otvaranje novoga Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ za koji smatra da će služiti cijeloj regiji, tako i Sumartoncima. Priredbu su svojom nazočnošću uveličali Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, i Mario Moharić, saborski zastupnik. Njih i predstavnike prijateljskih mjesta iz budimpeštanskog XV. okruga, Donjeg Kraljevca i goste iz okolnih i međimurskih mjesta pozdravio je sumartonski načelnik Marton Capari. Festival je započeo kulturnim programom KUD-a Goričan i solopjevanjem Veronike Kapuvari, zatim se nastavljala tamburijadom. Voditelj programa Joža Đuric predstavio je sve izvo-

KUD Podravina predstavlja podravske plesove.

BARČA – U Atadu (Nagyatád) krajem srpnja održan je Državni kup ExtremeMan Triatlon, među čijim natjecateljima našli smo i članove odjela Triatlona BVSE, koji su se utrkiivali u štafeti u Ironman kategoriji: plivali 3,8 km, vozili se biciklom 180 km i trčali 42,2 km. Među 250 natjecateljskih družina barčanska je završila na devetome mjestu, dala je sve od sebe i skladno se utrkiivala. Njihovo je postignuće bilo: 9 sati i 44 minute. Članovi su družine: Alex Verőczi, Ádám Gali, István Pettendi, Petra Paluška, Petar Paluška. Treneri triatlonista u Barči jesu Melita Popović Paluška i Čaba Paluška.

Velika Gospa Nardarcev u Mariji Bistrici

Na inicijativu Hrvatske samouprave Narde, oko trideset Nardarcev je otputovalo 15. augustuša, u subotu, u Mariju Bistricu. Stara navada je pri nas da Nardarci na Veliku mašu / Veliku Gospu idu nekamo na shodišće, najčešće u Vincjet ili u Kartež. Mislili smo ovo ljeto da idemo u jedno od najvećih i najpoznatijih marijanskih hodočasnih mjesta u Hrvatskoj, i to u Mariju Bistricu. Bilo je jako čuda vjernikov, kako su rekli, brojka je došla i do 30 000. Posebna nam je bila čast da je bio nazoči i željezanski biskup dr. Egidije Živković. Maša je bila na otvorenom iako je bila velika vrućina, to ljudem nije pačilo. Za mašom je slijedio skupni objed i potom smo prošli još k večernici u crikvu, a ostalo nam je vrijeme i za razgledanje svetišta. Imali smo još jednoč jako lip dan u našoj staroj domovini.

kg

GORNJI ČETAR – U organizaciji Četarske mladine, po deseti put se priredjuje Trgadbena povorka u dotičnom selu, 19. septembra, u subotu, početo od 15 uri. Svečani mimohod se gane od Kulturnoga doma, nastupaju Puhački orkestar iz Monoštra, Folklorna grupa iz nimškoga naselja Pornove, pjevači iz Buče, četarski mališani čuvarnice i školari. Sve diozimatelje čekaju šalne zadaće u naticanju najboljih vinarova i šikanih veseljakova. Uvečer na balu svira Karambolo.

UMOK – Ljubitelje orihova čeka svetačnost 26. septembra, u subotu, u spomenutom kajkavskom naselju, u mjesnoj Seoskoj hiži (ako bude čemerno vrijeme, onda pak u mjesnom Domu kulture). Od 15 uri se začme parada orihova s nastupom umočkih mališanova iz mjesne čuvarnice, potom se predstavljaju različite folklorne i tancoške grupe. U 20.30 uri će se nažgati oganj Sv. Mihovila, koji će simbolizirati na različiti točka Ugarske da u svojem rodnom kraju pripadamo istoj domovini, pod geslom „Ovde je tvoj dom – Ugarska, volim te!“. Cijeli dan je moguće kušanje i kupovanje kolačeva od orihova, a svi dohotki idu na račun mjesne čuvarnice.

PEČUH – U Kertvaroškoj crkvi 20. rujna, s početkom u 16 sati služi se sveta misa na hrvatskom jeziku, koju će slaviti velečasni Augustin Darnai i župski vikar Gabrijel Barić. Službu pjevanja obaviti će časne sestre reda Družbe kćeri Božje ljubavi iz Hrvatske. Prije svete mise, s početkom u 15.30 u crkvi će časne sestre predstaviti Družbu i govoriti o blaženicama Katoličke Crkve, Drinskim mučenicama, sestrama koje su izgubile živote mučeničkom smrću za vrijeme Drugoga svjetskog rata na obali rijeke Drine u samostanu kod Goražda, 15. prosinca 1941. godine. One, pet sestara, proglašene su blaženima u Sarajevu 24. rujna 2011. godine.

BUDIMPEŠTA, VINKOVCI – Pod krilaticom „Ispod golemog neba“, u petak, 11. rujna, počeli su tradicionalne 50. Vinkovačke jeseni, najveća manifestacija izvornoga hrvatskog folklor na kojoj će od 11. do 20. rujna u Vinkovcima na pedesetak priredaba nastupiti 8500-ak izvođača. Svečano otvorenje Jeseni bit će u petak, 18. rujna, na velikoj pozornici u pješačkoj zoni u središtu grada gdje će, u scensko-glazbenoj priredbi „Ispod golemog neba“, scenarij koje potpisuje prof. Ana Cvenić, nastupiti 440 izvođača. Sukladno najavi, 50. Vinkovačke jeseni trebala bi otvoriti predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović pod čijim se visokim pokroviteljstvom manifestacija održava. Na svečanom otvorenju nazočiti će i tročlano izaslanstvo Majdanske (Kőbánya) samouprave i predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Mate Filipović.

BUDIMPEŠTA – „Hrvatske narodne priče“ naslov je kulturnoga događaja koji se priredjuje povodom Dana narodne priče u suorganizaciji Udruge Könyvtár Tamasz i Državne knjižnice za strane jezike. U srijedu, 30. rujna, u prostorijama Knjižnice od 17 sati u svijet hrvatskih narodnih priča povest će publiku etnograf i sakupljač narodnih pripovjedaka Đuro Franković te predsjednica Udruge mađarskih kazivača priča i tekstualnog folklor bajkovita riječ Marijana Kovač.

SALANTA, VINKOVCI – U okviru događanja ovogodišnjih 50. Vinkovačkih jeseni, koje se održavaju od 11. do 20. rujna, u okviru programa 19. rujna, na svečanome mimohodu sudionika 50. Vinkovačkih jeseni i na reviji konjskih zaprega uz 84 skupine iz Hrvatske i inozemstva sudjeluje i salantski KUD Marica, koji će 20. rujna nastupiti i na velikoj gradskoj pozornici u okviru Državne smotre izvornoga hrvatskog folklor, s početkom u 11 sati. Istoga je dana svečanost zatvaranja 50. Vinkovačkih jeseni i veliki koncert sastava Slavonia banda u Vinkovcima.

FESTIVAL „NAJDEKLICA, NAJDEČEC“

Hrvatska samouprava Zalske županije, keresturska Hrvatska samouprava i Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ objavljuju poziv za prijavu na

Hrvatski kulturni festival „Najdeklica, najdečec“

na koji očekuju natjecatelje od 6 do 24 godine, u ovim kategorijama: recitiranje stihova i kazivanje proze, scenska igra, folklor, pjevanje i sviranje pučkih i modernih pjesama

Vrijeme natjecanja: 13. studenoga 2015. (petak)

Mjesto natjecanja: Kerestur (Murakeresztúr)

Rok za prijavu: 22. listopada 2015. (četvrtak)

Natjecati se mogu: Mladi pripadnici hrvatske zajednice u Mađarskoj

Dobne skupine: I. skupina: učenici nižih razreda osnovne škole

II. skupina: učenici viših razreda osnovne škole

III. skupina: učenici srednjih škola, gimnazija

IV. skupina: odrasli do 24 godine.

Natjecatelje će ocijeniti stručno povjerenstvo.

Podrobnije informacije na e-mail adresi: kovagoanna@gmail.com

BISERI DRAVE

Poleti, paune (Fölszállott a Páva) – 2015. godina djece, naziv je programa koji zajednički ostvaruju MTVA i Kuća običaja u potrazi za mladim talentima. U trećoj godini spomenutoga programa u središtu su pozornosti mladi između šest i četrnaest godina. Tako je Televizija Duna 4. rujna emitirala regionalna natjecanja održana ovoga ljeta i pokazala one koji su na njima dobili ocjenu za daljnje kvalifikacije koje će najbolje dovesti do završnice natjecanja. Četrdeset i osam ostvaraja naći će se u emisijama uživo, i za njih će uz stručni ocjenjivački sud moći glasovati i gledatelji. Natječe se više od dvije tisuće mladih talenata kroz ostvaraj narodne glazbe i narodnoga plesa. Prva kvalifikacijska natjecanja održana su u Sekсарu, a među natjecateljima bio je starinski Tamburaški orkestar Biseri Drave pod vodstvom pedagoga Tibora Kedvesa. Oni su prošli, uz još petero drugih natjecatelja, u daljnja natjecanja. Biseri Drave natjecali su se u kategoriji instrumentalnih solista i orkestrara. Ova djeca već godinama čine skupinu koja osvaja publiku ma gdje nastupili, a na repertoaru je glazbeno blago Hrvata u Mađarskoj, ponajprije podravske Hrvata i Hrvata sela Starina. Cilj im je predstaviti narodnu baštinu Hrvata u Mađarskoj kroz svirku, pjesmu i narodnu nošnju. Biseri Drave djeluju neprekidno od 1993. godine i kroz orkestar je prošao već niz naraštaja svirača i pjevača. Trenutni članovi orkestra jesu: kontraš Róbert Kedves, kontrabasist Zsolt Patrik Szóke, primaš Tibor Nagyvárad, harmonikaš Milan Perjaš, basprim János Tihanyi, primaš Marin Matoric, basprimaš Zoltan Petrović.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI KALENDAR 2016

Pozivamo pojedince, hrvatske samouprave diljem Mađarske, hrvatske udruge, obrazovne i kulturne ustanove, kulturna društva, pjevačke zborove, znanstvene radionice, učenike, studente, učitelje, sve Hrvate od pera, mlade i stare da svojim napisima i fotografijama iz svakodnevnog života, napisima o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti Hrvata u Mađarskoj obogate sadržaj HRVATSKOG KALENDARA 2016. Napisu mogu biti pisani mjesnim govorom ili standardnim hrvatskim jezikom. Prinosu očekujemo do 30. rujna 2015. godine, e-mail poštom na adresu branka@croatica.hu ili poštom na adresu HRVATSKI KALENDAR 2016, UREDNIŠTVO MEDIJSKOG CENTRA CROATICA, 1065 BUDAPEST, NAGYMEZŐ U. 68.

Branka Pavić Blažetin
urednica Hrvatskog kalendara 2016

BUDIMPEŠTA, PEČUH – Prema službenoj obavijesti Ministarstva ljudskih resursa, sukladno odluci ministra Zoltána Baloga, narodnosni stipendisti toga Ministarstva od školske godine 2015./16. jesu i gimnazijalac budimpeštanskog HOŠIG-a Andrej Kiš te gimnazijalac pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje Patricio Čahut.